

MÓDA

HISTORIE MÓDY MINULÉHO STOLETÍ VE ZKRATCE - Karolinka 28. 9. 2018

„NA POČEST NAŠÍ REPUBLIKY - PŘEDSTAVÍME MÓDNÍ TRIKY. ŠATY, KLOBOUK, RUKAVIČKY, V ČEM TANČILY PRABABIČKY. CO NOSILY V NEDĚLI, ČÍM SI MUŽE ZÍSKALY, V ČEM SE TŘEBA VDÁVALY...“

20. LÉTA - je to éra zkracování - vlasy, sukně...

- Skončila první světová válka- bylo to období velkého entuziasmu a radosti ze života. Ženy získaly volební právo, mohly se začít vzdělávat, cestovat a začaly být samostatné, to vše se projevilo v módě - žena začala chodit do společnosti, do barů, začala kouřit a chovat se vyzývavě.
- Byla to tzv. „Bláznivá léta“ - tancoval se **charleston**, hrál se **jazz** - **kouřily se cigarety, ale i opium...**, tato móda přechází i do 30. let.
- Účes bubikopt (vlasy zastřižené pod ušima) a klobouček naražený na jedno oko, rty se malovaly do tvaru srdce a oči byly černě orámované.
- Dámy začaly nosit kalhotové kostýmy, ale také podprsenky.

30. LÉTA - období hospodářské krize, ale také rozmachu a strachu z další války...

- **1939 objevily se nylonky** a k nim se nosily černé pouzdrové krepdešínové šaty - Coco Chanel.
- Sukně se opět prodloužily a rozšířily, pas se zdůrazňoval pásky a stuhami a na místo šatů, které byly velmi drahé, se začaly nosit sukně a halenky.
- Nezbytným doplňkem každé dámy byly **rukavičky**, klobouky byly zdobeny pery a květinami.
- Vznikaly módní salony např. Salon Hanny Podolské v Praze, Salón Nehera ...
- Účesy byly delší s různými vlnami ve vlasech.
- Je to také období počátku velké hospodářské krize, kdy nejchudší vrstvy žily ve velké bídě.

40. LÉTA - heslem této dekády bylo: **Skromnost a elegance!**

- Období bylo poznamenáno válkou, **hodně se přešívalo a móda byla velmi úsporná** - často se šilo oblečení z ubrusů a závěsů.
- Oblékaly se jednoduché šaty, protože bylo jednodušší je ušít, byly přepásány páskem. Šaty byly bez výstřihů, většinou ještě s vázačkou nebo byly ozdobeny krátkými korály ke krku, délka sukní byla ke kolenům.
- Dámy si malovaly **rudé rty**, zvýrazněné obočí a tmavé oční linky (kočičí oči), vlasy byly kulmovány.

50. LÉTA - období je spojováno heslem „**Zlatá padesátá**“

- ...ale bohužel ne k Československu - ženy nosily šátky na hlavách, jsou oblékány do montérek, ideálem byla pracující žena - dělnice nebo rolnice... Nicméně i u nás se dámy dokázaly zdobit, šily si doma, aby byly šik.
- Oblečení bylo v pastelových barvách.
- Sukně většinou dosahovaly jenom ke kolenům a s velmi úzkým pasem (Marilyn Monroe). Moderní byly puntíky, proužky a kostky... na sukni se někdy spotřebovalo i 50m látky je to éra „New Look“
- Místo košil se poprvé objevila **trička** a v roce **1955 vynález jehlového podpatku**.

60. LÉTA - éra květinových dětí s jejich symboly - „Mír - láska - svoboda“

- Období nespoutaných květinových dětí - **hippies** - objevily se zvonové kalhoty, batikovaná trička, květiny a čelenky ve vlasech, květinové a zvířecí vzory, korálky na krku i rukou. Účesy také ve stylu Beatles. Nosily se velké plastové korále.
- Vznikly **minisukně - 1964, kozačky** (nohy se odhalily nebo se nosily barevné punčocháče).
- Objevila se modelka **Twiggy**. Oblékaly se kapri kalhoty, používalo se PVC na pláště a holínky.
- Oblečení se začalo vyrábět jako konfekční výroba.
- Ženy se oblékaly především do šatů a sukní, v módě byly geometrické tvary, vlasy byly vyčesány do vysokých drdolů, tupírovaly se a oči byly malovány černými linkami (p. Marta Kubišová).

70. LÉTA - heslem je **sex, drogy a rokenrol**.

- **Objevily se modré kalhoty - Levi Straus - džíny**. Po džínách jsme toužili i my v socialistickém Československu - daly se dovést jenom ze Západu nebo koupit v **TUZEXU**. Rifle se nám moc líbily, ale komunistickému vedení už tolik ne... Džíny byly tak těsné, že se musely oblékat vleže na posteli nebo ještě mokré - začalo se chodit na diskotéky.
- **V roce 1971 byl objeven materiál lycra (elastan)**. Dalšími materiály - bavlna, vlna a hedvábí s drobnými kostičkovanými motivy a také drobné orientální motivy
- Boty byly na vysokých podrážkách (brikety), široké kalhoty (čím širší, tím lepší...) - klidně i 90cm a polyesterové košile - dederonky (v létě v nich bylo horko, v zimě zima...).
- Nastala **éra diet**, ale také se poprvé objevilo unisexové oblečení.
- Období **punkerů, rockerů** - černé kůže s piercingem a Martenskami.

80. LÉTA - oblečení pro úspěch (**Dressed for Success**)

- Někdy se hovoří o módě nevniku a výstřednosti - rukávy u sak a všeho byly vykasány až k loktům.
- Oblečení - košile, saka, kabáty s velkými vycpávkami. Materiály byly velmi často lesklé s různými flitry.
- Ženy se malovaly velmi barevně- stíny se nosily i v několika barvách najednou
- Doma se hodně šilo podle německého časopisu Burda, protože dámy chtěly vypadat dobře.
- Džíny nosili téměř všichni, ale objevil se nový druh - „**plíšňáky**“ - doma se vyráběly tak, že se normální džíny postříkaly Savem.
- Byla to éra tenisek, volných triček s různými nápisy (nápisy se stříkaly barvou doma na bílá trička).
- Objevily se teplákové soupravy s kalhoty do gumy a začalo se sportovat. Začalo se hovořit **o zdravém stylu života**.

90. LÉTA - období otevírání hranic mezi Východem a Západem

- Nosila se krátká trička, tenisky na vysoké podrážce, kalhoty s vysokým pasem, džíny **mrkváče**, kostkované košile a bundy zvaná bomber. Objevily se **džínové laclové kalhoty** a opět korzet (Madonna), ale také se objevil **grunge styl** (co nejvíce obnošené, potrhané a vybledlé oblečení, objevila se hiphopová móda.
- Začal se odsávat tuk z celého těla - liposukce a začaly se nosit silikonová ústa, prsa.
- Účes zdobil velmi často culík nebo naopak velké trvalé!
- Svět zachvátila reklama a idolem se staly velmi štíhlé, až vychrtlé **modelky**.

MILÉNIUM - heslem je **Všechno je dovoleno!**

- Nosily se teplákové soupravy už ne silonové, k nim holá břicha. Na tričkách velké dekolty.
- Nové spodní prádlo - **tanga**, která byla vidět z bokových kalhot.
- Oblékaly se velmi krátké sukně a k nim i několik triček na sobě, na rukou byly gumové náramky.
- Objevily se háčkované šaty a k nim se nosily velké opasky.
- Poprvé se **začaly nosit kalhoty a šaty najednou**.
- Hitem se stala kravata, kterou nosily dívky místo náhrdelníků, ale také se objevila francouzská manikúra.

Pro výstavu **KAROLINKA TAKOVÁ BYLA, TAKOVÍ JSME BYLI...** připravily:

Text: PhDr. Lenka Denkoc

Grafická úprava: Miroslava Zdražilová

Text úvodní básně vznikl v rámci programu Moderní senior - chceme být „cool“ prarodiče: Jitka Trlicová

Použitá literatura: Karel Pacner: První republika 1918-1938, Extra Publishing Praha, 2015; Miroslava Burianová: Móda v ulicích protektorátu. Grada, Praha 2013; Kateřina Hlaváčová: Móda za železnou oponou. Grada, Praha, 2016, použity obrázky z časopisu Žena a móda 1965.